

Posudek diplomové práce Terezy Hendlové *Genderová selekce jako otázka bioetiky* **Posudek vedoucí práce**

Diplomová práce Terezy Hendlové navazuje na bakalářskou práci, a těží tak z dlouhodobého zájmu diplomantky. V předkládané diplomové práci bylo téma oproti bakalářské práci rozvinuto novým směrem. Nyní spočívá těžiště práce v teoretické a kritické diskuzi etické přípustnosti genderové selekce, přičemž hlavní záběr diplomantčiny argumentace se zaměřuje na zhodnocení této problematiky z hlediska 4 hlavních principů bioetiky tj. principů autonomie, nezraňování, prospěšnosti a spravedlnosti. Tuto část práce, která rozvíjí diskuzi nad těmito principy, považuji za nejpřínosnější i nejlépe vyargumentovanou. Jedna z nejsilnějších argumentačních pasáží je opřena o kritiku praxe genderové selekce Juergena Habermase. Habermas upozorňuje na to, že genderová selekce představuje újmu a porušení práv dítěte (41-44), v důsledku nadřazení volby rodičů nad autonomií dětí, a na trend „komodifikace“ dětí.

Za velmi zdařilou považuji také argumentaci, ve které se diplomantce daří odkrývat (hetero)normativní základy debaty o (genderové) harmonizaci rodiny a koncept dokonalého dítěte. Zvláště v prvním případě diplomní práce odhaluje stereotypní a normalizační tendence pod povrchem diskurzu zdánlivě preferujícího diverzitu. Podobně cením i rozšíření chápání diskriminačního potenciálu praxe genderové selekce, kterou diplomatka nepojímá pouze jako diskriminaci žen, ale rozšiřuje koncept genderocidy (viz úvod práce) i o pojmání diskriminace ve vztahu k oběma genderům (např. 47). Tato diskriminace je podle diplomatky založená právě v esencionalizovaném nahlížení na gender. Diplomantka, konečně, prokazuje i problematičnost praxe GS nejenom ve vztahu k genderu, ale například i k „postižení“.

Tuto ve většině teoretickou práci zakončuje krátká studie diskurzivní legitimizace genderové selekce, tak jak ji prezentují webové stránky jednotlivých klinik, které tuto službu nabízejí.

K práci mám celkově velmi málo výhrad. Zde ty nejzásadnější:

Relativně malá „výzkumná“ část práce, nicméně toto je, domnívám se, vyváženo úrovní teoretických debat.

Kapitola 4 – argumentaci v této podkapitole by bylo, podle mého názoru potřeba více propojit s celkovým tématem práce tj. genderovou selekcí, v současné podobě, jak se domnívám, zde není dostatečně rozpracované spojovací linie (naznačena je až v následující kapitole str. 35). Dále, jestliže v jiných částech je diplomantčina argumentace komplexní, v této části zůstává poněkud šablonovitá, již tím, že výchozí argumentační pozice staví do vyhraněných protikladů ART jako prostředek osvobození či naopak diskriminace žen.

Dále bych doporučila rozpracovat kritickou diskuzi nad konceptem reprodukční svobody Robertsona, se kterým diplomantka pracuje.

Největší přínos předkládané práce spatřuji v ucelené a komplexní debatě nad tématem, kterému se zatím v českém akademickém kontextu nedostává dostatečné odborné pozornosti. Zároveň, jak bylo již řečeno výše, argumentace obsažená v diplomové práci nabízí kritiku i postojů, které zdánlivě preferují a upřednostňují diverzitu a genderovou harmonizaci v rodině a potažmo ve společnosti jako celku.

Celkově práci navrhuji k obhajobě s hodnocením 9 FHS bodů – výborně.

Kateřina Kolářová